

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

Į 2025-05-28 Nr. S-2467

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL ATSAKOMO PATEIKIMO Į SEIMO AUDITO KOMITETO SPRENDIMĄ DĖL VALSTYBINIO AUDITO IŠVADOS

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos¹ (toliau – Veiksmų programa) vadovaujančioji institucija² (toliau – VI), ir 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos³ (toliau – Investicijų programa) audito institucija⁴ (toliau – 2021–2027 AI), gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2025 m. gegužės 28 d. raštą Nr. S-2467 „Dėl Seimo Audito komiteto sprendimo dėl valstybinio audito išvados“, kuriame prašoma pagal kompetenciją išnagrinėti Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Komitetas) 2025 m. gegužės 21 d. sprendime Nr. 141-P-13 (toliau – Sprendimas) teikiamus siūlymus ir informuoti Komitetą apie priimtus sprendimus bei pateikti kitą Sprendime prašomą informaciją. Atsižvelgiant į tai, teikiame prašomą informaciją ir paaiškinimus.

VI teikiamas atsakymas

Susipažinę su Sprendimo 2.1, 2.2 ir 3.1 papunkčiuose Komiteto prašomais atlikti veiksmais, informuojame, kad VI kartu su viešąja įstaiga Centrine projektų valdymo agentūra (toliau – CPVA) išanalizavo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau – Valstybės kontrolė) nustatytus neatitikimus, dėl kurių buvo pateikti audito pastebėjimai ir identifikavusios jų priežastis parengė veiksmų planus (1 ir 2 priedai), kuriuose identifikuotos pirkimų procese kylančios problemos ir nustatytos priemonės šioms problemoms spręsti, tam, kad būtų užtikrintas savalaikis ir efektyvus CPVA nustatytų funkcijų vykdymas.

¹ 2014 m. rugsėjo 8 d. EK įgyvendinimo sprendimas Nr. C(2014) 6397, kuriuo patvirtinami tam tikri „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos“ elementai, kad, siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo, iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai būtų teikiama parama Lietuvai.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimo Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“ 2 punktas ([528 Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąj...](#)).

³ Patvirtintos Europos Komisijos 2022 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu Nr. C(2022)5742³ (CCI Nr. 2021LT16FFPR001).

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1322 „Dėl pasirengimo administruoti Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas ir jų administravimo“ 1.1.1 papunktis ([1322 Dėl pasirengimo administruoti Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas ir ...](#)).

Atkreipiame dėmesį, kad ženkliai Valstybės kontrolės pastebėjimų dalis, pateikta CPVA, buvo susijusi su viešuosius pirkimus tiesiogiai reglamentuojančių arba netiesiogiai su jais susijusių teisės aktų tarpusavio nesuderinamumu, nepakankamu aiškumu arba dviprasmišku jų traktavimu.

Pažymėtina tai, kad dalis Valstybės kontrolės nustatytų neatitikimų buvo susiję su situacijomis, dėl kurių vertinimo ir (ar) metodologinių išaiškinimų buvo kreiptasi į Viešųjų pirkimų tarnybą, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir kitas atsakingas nacionalines institucijas. Pagal gautas minėtų institucijų išvadas ir metodologinius paaiškinimus dalis atvejų yra vertinami, kaip atitinkantys galiojančius teisės aktus, tačiau Valstybės kontrolė savo vertinime į tai neatsižvelgė.

Taip pat, įvertinus Valstybės kontrolės teiktų pastebėjimų priežastis, 2025 m. rugpjūčio 13 d. buvo patikslintos Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams papildant jas pagrindiniais individualių fiksuotųjų dydžių (toliau – IFD) nustatymo principais, kurie padės užtikrinti tinkamą IFD nustatymą. Atlikus projektų įgyvendinimo planų vertinimo, sutarčių ir projektų stebėsenos procedūrų peržiūras iki 2025 m. spalio 17 d. numatytos atlikti korekcijos, kuriomis siekiama užtikrinti tinkamą IFD nustatymą, pagrindimą ir įsitikinimą pasiektu IFD rezultatu. Siekiant įsitikinti, kad šiuo metu viešojo įstaiga Inovacijų agentūra (toliau – IA) IFD nustato pagrįstai, atliktas atsitiktinai atrinktų IFD pervertinimas. Remiantis ekspertų išvadomis, pervertinti IFD buvo nustatyti tinkamai, neatitikimų nenustatyta.

Susipažinę su Sprendimo 3.2 papunktyje Komiteto nurodytu prašymu įvertinti, ar CPVA darbuotojai administruodami projektus, dėl kurių Valstybės kontrolė audito metu nustatė klaidas, tinkamai ir laikantis teisės aktų atliko savo pareigas ir atsižvelgiant į tai, kad dėl CPVA veiksmų, dėl kurių Komitetas prašo VI įvertinimo, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra viešojo intereso gynimo priemonių taikymo aspektu atlieka tyrimą, o Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Centrinė tyrimų valdyba pagal nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 229 straipsnyje, požymius atlieka ikiteisminį tyrimą, VI mano, kad tikslinga visų pirma sulaukti minėtų tyrimų baigties ir po jų rezultatų spręsti, ar tikslinga VI atlikti papildomą vertinimą.

Susipažinę su Sprendimo 4 punkte Komiteto nurodytu prašymu spręsti klausimą dėl naujojo CPVA direktoriaus paskyrimo, informuojame, kad naujojo CPVA direktoriaus atranka jau yra įvykusi. Naujasis CPVA direktorius pareigas pradėjo eiti 2025 m. liepos 14 d.

2021–2027 AI teikiamas atsakymas

Susipažinę su Sprendimo 2.1 papunktyje ir 6 punkte Komiteto prašomais atlikti veiksmais, atkreipiame Jūsų dėmesį, kad vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (toliau – BNR) 77 straipsnio nuostatomis, Audito institucija atsako už sistemų audito, veiksmų audito ir sąskaitų audito atlikimą, kad pateiktų Europos Komisijai nepriklausomą patikinimą dėl efektyvaus valdymo ir kontrolės sistemų veikimo ir išlaidų, įtrauktų į Europos Komisijai pateiktas sąskaitas, teisėtumo ir tvarkingumo. Audito darbas atliekamas laikantis tarptautiniu mastu pripažintų audito standartų.

Atliekami Audito institucijos veiksmai turi apimti BNR 77 straipsnio 3 punkte nurodytus elementus⁵ ir remtis jos atliktu darbu.

Informuojame, kad šiuo metu, 2021–2027 AI atlieka „2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos įgyvendinimui sukurtos valdymo ir kontrolės sistemos veikimo, 2024 m. liepos 1 d. – 2025 m. birželio 30 d. laikotarpiu deklaruotų Europos Komisijai išlaidų ir sąskaitose Europos Komisijai pateiktos informacijos auditą“ (toliau – 2024/2025 m. auditas), kurio metu įvertino Investicijų programos valdymo ir kontrolės sistemos rizikas. Rizikų vertinimo metu šalia kitų vertintų rizikų, išanalizavo Valstybės kontrolės 2025 m. balandžio 25 d. valstybinio audito ataskaitoje „2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimui sukurtos valdymo ir kontrolės sistemos veikimo, sąskaitose pateiktos informacijos ir 2023 m. liepos 1 d. – 2024 m. birželio 30 d. laikotarpiu deklaruotų išlaidų, kurias Europos Komisijos prašoma atlyginti, vertinimas (kontrolės ataskaita pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 127 straipsnį)“ (toliau – Veiksmų programos 2023/2024 m. auditas) pateiktus pastebėjimus ir šių pastebėjimų priežastis, taip pat turimą informaciją dėl klaidų lygio didėjimo, Sprendime nurodytus klausimus. Atsižvelgiant į rizikų vertinimo rezultatus, pasirinkti audituoti rizikingi procesai, lėmę Veiksmų programos 2023/2024 m. audito klaidos lygį, t. y.: CPVA administruojamų projektų viešųjų pirkimų sutarčių keitimų vertinimai, IA projektų veiklos ataskaitų/mokėjimo prašymų tikrinimai ir pirkimų sąrašų vertinimai, Finansų ministerijos Investicijų departamento, kaip VI, deleguotų funkcijų priežiūra ir kontrolė. Pasirinkti procesai audituojami pagal patvirtintą audito planą ir rezultatai bus pateikti 2024/2025 m. audito metinėje kontrolės ataskaitoje.

Atkreipiame dėmesį, kad deklaruotos Europos Komisijai išlaidos tikrinamos remiantis imtimi, kuri yra reprezentatyvi ir pagrįsta statistinio imties sudarymo metodais. Europos Komisijos deleguotasis reglamentas dėl atrankos⁶, griežtai apibrėžia atrankos metodų naudojimą. Atlikus deklaruotų išlaidų Europos Komisijai atranką, nustatyta, kad 2024/2025 m. audito metu detalai bus audituojamas 1 projektas iš Sprendimo 6 klausime minėtos priemonės.

Audito rezultatai bus apibendrinti teikiant 2024/2025 m. audito metinę kontrolės ataskaitą ir metinę nuomonę iki 2026 m. vasario 15 d.⁷

Be to, norime paminėti, kad 2021–2027 AI analizavo Veiksmų programos 2023/2024 m. audito tarpinius rezultatus ir turimą informaciją, atliekant Investicijų programos auditus ir rengiant metinę kontrolės ataskaitą už 2023/2024 ataskaitinius metus. Buvo pastebėta, kad dauguma Veiksmų programos 2023/2024 m. audito pastebėjimų yra susiję su viešaisiais pirkimais, projekto išlaidų neatitikimu projektų finansavimo sąlygų aprašuose nurodytiems reikalavimams ar kita. O didžiąja dalį Investicijų programos finansinio laikotarpio atrinktų ir audituotų išlaidų sudarė Europos Komisijai deklaruoti finansinių priemonių avansiniai mokėjimai ir projektų, kurių išlaidos apmokamos pagal su Europos Komisija suderintus fiksuotuosius dydžius (nėra viešųjų pirkimų

⁵ Pagal BNR 77 straipsnio 3 punktą Audito institucija parengia ir Europos Komisijai pateikia: a) metinę audito nuomonę, parengtą pagal Finansinio reglamento 63 straipsnio 7 dalį ir šio Reglamento XIX priede pateiktą šabloną; ji turi būti pagrįsta visu atliktu audito darbu ir apimti šiuos atskirus komponentus: i) sąskaitų išsamumą, tikslumą ir teisingumą; ii) į Europos Komisijai pateiktas sąskaitas įtrauktų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą; iii) efektyvų valdymo ir kontrolės sistemos veikimą; b) metinę kontrolės ataskaitą, parengtą pagal Finansinio reglamento 63 straipsnio 5 dalies b punkte nustatytus reikalavimus ir šio Reglamento XX priede pateiktą šabloną, kuria patvirtinama šios dalies a punkte nurodyta metinė audito nuomonė ir pateikiama išvadų santrauka, įskaitant klaidų ir trūkumų pobūdžio ir masto analizę, taip pat siūlomi ir įvykdyti taisomieji veiksmai ir į Europos Komisijai pateiktas sąskaitas įtrauktų išlaidų bendras klaidų lygis ir likutinis klaidų lygis.

⁶ Europos Komisijos reglamentas (ES) 2023/67 (2022-10-20), papildantis BNR ir nustatantis paruoštas atrankos metodikas ir būdus vienam ar keliems programavimo laikotarpiams.

⁷ Kurias Europos Komisija pagal BNR 99 straipsnį ne vėliau kaip metų, einančių po ataskaitinių metų, gegužės 31 d. įsitikina, kad ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos.

išlaidų), išlaidos⁸, todėl Valstybės kontrolės teikti pastebėjimai Investicijų programos auditų atžvilgiu iš dalies tuo metu nebuvo aktualūs. Taip pat paminėtina, kad Europos Komisija ir Valstybės kontrolė ne kartą yra akcentavusios, kad išlaidose, kurios apmokamos taikant fiksuotuosius dydžius, tik išimtiniais atvejais nustatomos klaidos.

PRIDEDAMA:

1 priedas. 2025 m. Finansų ministerijos pirkimų proceso gerinimo veiklos planas.

2 priedas. 2025 m. CPVA pirkimų proceso gerinimo veiklos planas.

Ramunė Žebrauskaitė, tel. +370 64167153, el. p. ramune.zebrauskaite@finmin.lt

Danutė Žekonienė, tel. +370 66036865, el. p. daute.zekoniene@finmin.lt

Roberta Vološenkoviienė, tel. +370 63306089, el. p. Roberta.volosenkoviene@finmin.lt

Aušra Baliukonienė, tel. +370 67964798, el. p. ausra.baliukoniene@finmin.lt

⁸ Finansinių priemonių avansiniai mokėjimai sudarė 73 proc. AI audituoti atrinktų veiklos ataskaitose/mokėjimo prašymuose deklaruotų Europos Komisijai išlaidų (145,19 mln. Eur iš 197,74 mln. Eur), jungtinio projekto „Fizinių asmenų saulės elektrinių įrengimas namų ūkiuose“ – 23,1 proc. veiklos ataskaitose/mokėjimo prašymuose deklaruotų išlaidų (45,61 mln. Eur iš 197,74 mln. Eur).